

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šeimyniškių g. 19-401, 09236 Vilnius, tel. + 370 706 64 845,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL EUROPOS SĄJUNGOS DIRBTINIO INTELEKTO AKTO ĮGYVENDINIMO“ PROJEKTO IR JO LYDIMŲJŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ministerija) pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“, Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo Nr. XIII-1414 1, 2 ir 14 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymo Nr. X-614 1, 2, 23 straipsnių ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Įstatymų projektai).

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“ projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, siekiant sudaryti teises prielaidas tinkamam Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto (toliau – DI aktas) įgyvendinimui Lietuvoje. DI aktas nustato dirbtinio intelekto (toliau – DI) sistemų pateikimo rinkai, pradėjimo naudoti ir naudojimo taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti, kad visose Europos Sąjungos valstybėse narėse būtų taikomos tik patikimos ir į žmogų orientuotos DI sistemos. Tuo tarpu Įstatymo projekte nustatoma DI aktą įgyvendinančių valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija, skundų nagrinėjimo ir tyrimų dėl galimų DI akto ir šio įstatymo pažeidimų atlikimo tvarka, taip pat atsakomybė už padarytus DI akto pažeidimus, įskaitant taisykles dėl DI akte nustatytų sankcijų taikymo. Pažymėtina, kad Įstatymo projektas visų pirma yra orientuotas į valstybės institucijų ir įstaigų veiksmų sureguliuojimą, o ne DI sistemų veiklos vykdytojus (teikėjus, diegėjus, jų įgaliotus atstovus ir pan.). Taip yra todėl, kad DI aktas yra tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės aktas ir nėra pagrindo jo nuostatų perkėlinėti į nacionalinius teisės aktus. Be to, Ministerijos pozicija – vengti perteklinio reguliavimo nacionaliniu lygiu, kas gali sumažinti DI inovacijų spartą ir šalies konkurencingumą.

Vis dėlto, svarbu paminėti, kad papildomų nacionalinių teisinių nuostatų poreikis bus vertinamas, tačiau tik po to, kai Europos Komisija patvirtins 10 naujų darnųjų standartų (duomenų rinkinių valdymo ir kokybės užtikrinimo; DI sistemų tikslumo, patikimumo ir kibernetinio saugumo specifikacijų; žmogaus vykdomos DI sistemų priežiūros; rizikos valdymo priemonių; DI sistemų atitikties vertinimo; skaidrumo ir informavimo reikalavimų įgyvendinimo; tiekėjų kokybės valdymo sistemų ir pan.) ir parengs visą eilę DI akte numatytų metodinių dokumentų, kurie turėtų suteikti papildomo, šiuo metu taip trūkstamo, teisinio aiškumo dėl DI akte nustatytų taisyklių taikymo.

Kartu teikiami dviejų įstatymų – Technologijų ir inovacijų įstatymo bei Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo – pakeitimo projektai, kuriais siekiama pripažinti netekusiomis galios nuostatas dėl dviejų nacionalinių kompetentingų institucijų – viešosios įstaigos Inovacijų agentūros ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos – paskyrimo, įgyvendinant DI akto 28 straipsnio

1 dalį, 57 straipsnio 1 dalį ir 70 straipsnio 1 ir 2 dalis. Šių nuostatų nėra atsisakoma – jos tik perkeliamos į Įstatymo projektą, siekiant teisinio vientisumo ir aiškumo.

Siekama, kad Įstatymų projektus Seimas priimtų iki 2026 m. rugpjūčio 2 d., nes iki DI akto taikymo pradžios Lietuvoje turėtų būti sukurta aiški institucinė sąranga, reikalinga tinkamam DI akto įgyvendinimui, o didelės rizikos DI sistemų rinkos priežiūra atlieptų verslo ir visos visuomenės poreikius. Užtikrinant veiksmingą rinkos priežiūrą, siekiama, kad į rinką patekusios didelės rizikos DI sistemos arba gaminiai, kuriuose integruotos šios sistemos, išliktų patikimi ir saugūs, o tai yra labai svarbu, atsižvelgiant į sparčią DI technologijų pažangą ir evoliucionuojantį pobūdį. Tuo pačiu atliepiant verslo poreikius, siekiama, kad kuriamas rinkos priežiūros modelis būtų orientuotas ne į sankcijų taikymą, o į konsultacijas, metodinę pagalbą ir kitus pagalbos mechanizmus, kurie padėtų verslui ir viešajam sektoriui lengviau ir greičiau prisitaikyti prie naujų reikalavimų ir nestabdytų DI inovacijų.

Įstatymų projektai atitinka Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos patvirtinimo“, nuostatas.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, atlikus Įstatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, parengta numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma. Neigiamų pasekmių nenumatoma.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 9 ir 11 punktais, Įstatymo projektui atliktas antikorupcinis vertinimas, kurio išvados pateiktos Antikorupcinio vertinimo pažymoje.

Įstatymų projektais gyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“, Lietuvos Respublikos technologijų ir inovacijų įstatymo Nr. XIII-1414 1, 2 ir 14 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymo Nr. X-614 1, 2, 23 straipsnių ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projektai buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje TAIS ir pateikti derinimui Lietuvos Respublikos ministerijoms, viešajai įstaigai Inovacijų agentūrai, Lietuvos akreditacijos ir standartizacijos agentūrai, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūrai, Valstybės duomenų agentūrai, Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui prie Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, Lietuvos bankui, Lietuvos transporto saugos administracijai, Nacionalinei švietimo agentūrai, Studijų kokybės vertinimo centrui, Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybine darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Seimo kontrolierių įstaigai, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Žurnalistų etikos inspektoriatui tarnybai, Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai, Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija, asociacijai INFOBALT ir asociacijai VIENARAGIAI LT.

Pastabas Įstatymo projektams pateikė: Lietuvos bankas, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos transporto saugos administracija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Nacionalinė švietimo agentūra, Sveikatos apsaugos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus tarnyba, Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija.

Derinimo pažyma nėra pridedama, nes pastabos darbo tvarka suderintos su jas pateikusiomis institucijomis arba įstaigomis.

Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas parengtas, atsižvelgiant į Lietuvos banko pateiktą pastabą ir buvo darbo tvarka suderintas su Finansų ministerija ir pačiu Lietuvos Banku.

Įstatymų projektai pristatyti Valstybės informacinių išteklių valdymo tarybos, Skaitmeninės transformacijos tarybos ir Trišalės tarybos posėdžiuose, Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime. Taip pat suderinti su Vyriausybės kanceliarijos Informacinių technologijų valdysenos ir Teisės grupėmis.

Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninių iniciatyvų grupės (grupės vadovė – Lina Giedraitienė, tel. +370 659 28842, el. p. lina.giedraitiene@eimin.lt) vyresnioji patarėja Virginija Baniūnienė (tel. +370 679 18728, el. p. virginija.baniuniene@eimin.lt) ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Skaitmeninės erdvės priežiūros grupės (vadovė – Justina Paulauskaitė, tel. +370 690 29374, el. p. justina.paulauskaite@rrt.lt) vyresnioji patarėja Ernesta Vagonienė (tel. +370 648 36655, el. p. ernesta.vagoniene@rrt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Dirbtinio intelekto akto įgyvendinimo“ projektas, 19 lapų;
2. Technologijų ir inovacijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas;
3. Technologijų ir inovacijų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai;
4. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas;
5. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai;
6. Lietuvos banko įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas;
7. Lietuvos banko įstatymo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas;
8. Aiškinamasis raštas, 21 lapas;
9. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 3 lapai;
10. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai;
11. Atitikties lentelė, 22 lapai;
12. Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Edvinas Grikšas